

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

Apskričių valstybinėms mokesčių
inspekcijoms

2024-01-11 Nr. (18.18-31-1 Mr) RM-1157

DĖL GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO PERMOKOS GRAŽINIMO

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos¹ primena, kad nuolatiniai Lietuvos gyventojai², pageidaujantys pasinaudoti pajamų mokesčio lengvatomis ir susigrąžinti dalį pajamų mokesčio, išskaičiuoto (sumokėto) nuo 2023 m. mokestinio laikotarpio pajamų, arba sumažinti mokėtiną pajamų mokestį, turi deklaruoti metines pajamas.

Kas gali susigrąžinti pajamų mokesčio permoką?

Pasinaudoti pajamų mokesčio lengvatomis ir susigrąžinti išskaičiuoto (sumokėto) pajamų mokesčio dalį gali gyventojai, kurie 2023 metais:

1. gavo su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų³, bet nepasinaudojo metiniu NPD⁴.

Pritaikius GPMĮ⁵ 20 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotą metinį NPD, jį atitinkanti su darbo santykiais susijusių pajamų suma yra neapmokestinama pajamų mokesčiu. Jeigu šia mokesčio lengvata gyventojai 2023 m. nepasinaudojo, t. y. jei darbdavys, išmokėdamas darbo užmokestį, NPD nepritaikė arba per metus pritaikė mažiau nei 12 mėnesių NPD, tai gyventojui gali susidaryti pajamų mokesčio permoka.

Pasinaudoti teise į visą priklausantį metinį NPD ir susigrąžinti pajamų mokesčio permoką gali gyventojai, dirbę ne visus 2023 metus, taip pat tie, kuriems NPD buvo pritaikytas ne visas, arba kurie darbdaviams nebuvo pateikę prašymo taikyti NPD.

Susigrąžinti nuo darbo užmokesčio išskaičiuoto pajamų mokesčio dalį taip pat gali riboto darbingumo asmenys, kuriems dėl nustatyto riboto darbingumo, neįgalumo ar specialiųjų poreikių 2023 m. nebuvo pritaikyti didesni (935 eurų ar 1 005 eurų) mėnesio NPD.

Jeigu gyventojų 2023 m. metinės pajamos nesiekia 34 370,67 eurų⁶, tai dėl nepritaikyto metinio NPD arba pritaikytos ne visos jo sumos susidariusią pajamų mokesčio permoką gyventojai gali susigrąžinti deklaruodami metines pajamas.

Tik su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų (arba jų ir priskiriamų neapmokestinamosioms pajamoms) gavę gyventojai taikytino metinio NPD, mokėtino ar gražintino GPM sumas gali apskaičiuoti savarankiškai, pasinaudoję Valstybinės mokesčių inspekcijos⁷ interneto svetainėje skelbiama metinio NPD skaičiuokle:
<https://www.vmi.lt/evmi/metinio-neapmokestinamojo-pajamu-dydzio-skaicuokle>.

¹ Toliau – VMI prie FM.

² Toliau – gyventojai.

³ Toliau – su darbo santykiais susijusios pajamos.

⁴ Neapmokestinamasis pajamų dydis.

⁵ Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas.

⁶ T. y. pajamų lygis, kurį pasiekus, metinis NPD netaikomas.

⁷ Toliau – VMI.

Informaciją apie asmens duomenų tvarkymą galima rasti adresu www.vmi.lt skiltyje [Asmens duomenų sauga](#).

Svarbu ir tai, kad, taikant mėnesio NPD, atsižvelgiama tik į darbo užmokesčio (su priedais bei priemokomis) sumą, o, apskaičiuojant metinį NPD, – į bendrą metinių pajamų sumą⁸, todėl, gavus ir kitų apmokestinamųjų pajamų, metinis NPD sumažėja ar visai netaikomas. Sumažėjus metiniam NPD, gyventojui atsiranda pareiga deklaruoti metines pajamas, perskaičiuoti metinį NPD ir sumokėti pajamų mokestį. Riboto darbingumo asmenims, teisę į didesnius NPD (935 eurų ar 1 005 eurų) turėjusiems visus 2023 metus, metinis NPD (11 220 eurų ar 12 060 eurų) yra taikomas, neatsižvelgiant į metinių pajamų sumą;

2. per mokestinį laikotarpį patyrė GPMĮ 21 straipsnyje nurodytas išlaidas, t. y. 2023 metais mokėjo:

2.1. gyvybės draudimo įmokas pagal gyvybės draudimo sutartį, kurioje nustatyta, kad gyvybės draudimo išmoka išmokama ne tik įvykus draudžiamajam įvykiui, bet ir pasibaigus draudimo sutarties galiojimo terminui ir naudos gavėju draudimo laikotarpio pabaigoje yra:

- pats gyventojas,
- gyventojų sutuoktinis,
- gyventojų nepilnamečiai vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje),
- iki 18 metų ir vyresni neįgalieji vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečiai asmenys, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis,
- iki 18 metų ir vyresni vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečiai asmenys, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia);

2.2. pensijų įmokas į III pakopos pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų, veikiančių Europos ekonominės erdvės⁹ valstybėje, turimus pensijų fondus pagal pensijų kaupimo sutartį, kurioje naudos gavėju kaupimo laikotarpio pabaigoje yra:

- pats gyventojas,
- gyventojų sutuoktinis,
- iki 18 metų ir vyresni neįgalieji vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis,
- iki 18 metų ir vyresni vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečių asmenų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia);

2.3. papildomas kaupiamąsias pensijų įmokas į II pakopos pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų, veikiančių EEE valstybėje ar Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) valstybėje narėje, turimus pensijų fondus, kurios mokamos pagal Pensijų kaupimo įstatymo 8 str. 4 dalies nuostatas ir kurios yra didesnės negu 3 proc. gyventojų pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos;

2.4. už profesinį mokymą pagal formaliojo profesinio mokymo programą, kurią baigus įgyjama atitinkama kvalifikacija, formaliojo profesinio mokymo programos modulį, kurį baigus įgyjama atitinkama kompetencija (kompetencijos), ir (ar) už studijas, kurias baigus įgyjama aukštojo mokslo kvalifikacija.

Jei už studijas ar profesinį mokymą sumokėta skolintomis lėšomis (tam tikslui paimta iš kredito įstaigos paskola), tai iš metinių pajamų gali būti atimta per mokestinį laikotarpį gražinta šios paskolos dalis;

2.5. palūkanas už vieną iki 2008-12-31 paimtą kreditą (arba jo dalį) vienam gyvenamajam būstui statyti arba jam įsigyti arba už gyvenamojo būsto finansinę nuomą (lizingą).

Bendra visų atimamų išlaidų (t. y. gyvybės draudimo įmokų, įmokų į II ir III pakopos pensijų fondus, palūkanų už kreditą būstui įsigyti ar statyti, sumos už profesinį mokymą ar studijas

⁸ Į metines pajamas metinio NPD taikymo tikslu neįskaičiuojamos neapmokestinamosios pajamos, išmokos, gyventojui išmokėtos pagal pasibaigusią arba nutrauktą gyvybės draudimo ar pensijų kaupimo sutartį, neviršijančios sumokėtų įmokų sumos, ne individualios veiklos pajamos, gautos už parduotas ar kitaip perleistas nuosavybės atliekas (apmokestintas taikant 5 proc. mokesčio tarifą), taip pat iš veiklos pagal verslo liudijimą gautos pajamos.

⁹ Toliau – EEE valstybė.

sumokėtų įmokų) suma negali viršyti 25 procentų apmokestinamųjų pajamų, kurioms taikomas 15, 20 ar 32 procentų pajamų mokesčio tarifas, sumos, apskaičiuotos iš visų mokestiniais metais gautų pajamų atėmus GPMĮ 16 straipsnio 1 dalies 1-5 punktuose nurodytas sumas. Be to, atimamų gyvybės draudimo įmokų ir/ar įmokų į III ir II pakopos pensijų fondus išlaidų suma bet koku atveju negali viršyti 1 500 eurų.

Kaip susigrąžinti pajamų mokesčio permoką?

Pajamų mokesčio permoka apskaičiuojama gyventojų pateiktoje pajamų mokesčio deklaracijoje (GPM311 forma¹⁰).

Pajamų mokesčio deklaracijoje turi būti nurodomos visos per 2023 m. mokestinį laikotarpį gyventojų gautos pajamos, išskyrus nurodytas Nedeklaruojamų neapmokestinamųjų pajamų sąrašė¹¹.

Patogiausia ir paprasčiausia pajamų mokesčio deklaraciją užpildyti ir pateikti elektroniniu būdu per VMI Elektroninio deklaravimo informacinę sistemą (adresu <https://deklaravimas.vmi.lt/>) pasinaudojus vedliu, parengtu pagal klausimų – atsakymų principą.

2023 m. mokestinio laikotarpio deklaracijas reikia pateikti iki 2024 m. gegužės 2 dienos. Iki šio termino pabaigos pasirinktą paramos gavėją ar politinę organizaciją paremti ketinantys gyventojai, pasinaudodami vedliu, turi užpildyti ir elektroniniu būdu pateikti Prašymą pervesti pajamų mokesčio dalį paramos gavėjams ir (arba) politinėms organizacijoms (FR0512 formos 05 versija¹²).

Pajamų mokesčio permoka, apskaičiuota gyventojų iki 2024 m. gegužės 2 d. pateiktoje pajamų mokesčio deklaracijoje, grąžinama iki 2024 m. liepos 31 d., o pagal pateiktą nuo 2024 m. gegužės 3 d., – per 90 dienų po jos gavimo VMI dienos.

Gyventojas, nepasinaudojęs mokesčio lengvatomis 2023 m. ar ankstesniais metais, gali jomis pasinaudoti, pateikdamas ar patikslindamas 2022 m., 2021 m., 2020 m. ar 2019 m. mokestinio laikotarpio pajamų mokesčio deklaraciją.

Teisės departamento direktorė

Rasa Virvilienė

¹⁰ Patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2019 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. VA-93 „Dėl Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos ir jos priedų formų ir jų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių patvirtinimo“.

¹¹ Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos ir jos priedų formų ir jų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių 2 priede.

¹² Patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2023 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. VA-95.